УДК 378.146

Арцибашева Н.М., доц.,
Табулін В.Л., асист.
кафедра автомобільного транспорту, ОНПУ

Особливості тестування в сучасних умовах як методу педагогічного контролю

Н.М. Арцибашева, В.Л. Табулін. Особливості тестування в сучасних умовах як методу педагогічного контролю. *Робота присвячена одному з універсальних інструментів для контролю навченості студентів – тестуванню. Розглянуто розвиток тестування в сучасних умовах ВНЗ України. Показані як негативні, так і ефективні сторони тестування. Авторами, з аналізу власного досвіду, запропоновані деякі правила, яких, на думку авторів, треба дотримуватися при створюванні тестів і також при формуванні шкали оцінок знань студентів.*

Н.Н. Арцыбашева, В.Л. Табулин. Особенности тестирования в современных условиях как метода педагогического контроля. *Работа посвящена одному из универсальных инструментов для контроля обученности студентов – тестированию. Рассмотрено развитие тестирования в современных условиях ВУЗов Украины. Показаны как отрицательные, так и эффективные стороны тестирования. Авторами, из анализа собственного опыта, предложены некоторые правила, которых, по мнению авторов, надо придерживаться при составлении тестов, а так же при формировании шкалы оценок знаний студентов.*

N.N. Artsybasheva, V.L. Tabulin. Features of testing as a method of teacher control in the modern conditions. *This article highlights one of the common means of control of student's knowledge – tests. The development of tests in the modern conditions of Ukrainian High school, their negative and effective sides are considered. The Authors analyzed own experience and propose some rules. By their opinion these rules to be kept when prepare the tests and form the scale of marks of student's knowledge.*

При навчанні процес контролю є найбільш трудомісткою і відповідальною операцією. Правильна постановка контролю сприяє поліпшенню якості підготовки фахівців.

Приєднання України до Болонської декларації потребувало провести процеси реорганізації в вищих навчальних закладах, з метою приведення у відповідність української вищої школи до загальноєвропейських стандартів і норм. При цьому стало необхідністю створення методики об'єктивної оцінки освітньої діяльності ВНЗ та системи оцінки навчальних досягнень студентів. В якості універсального інструменту для визначення навченості студентів в освітньому процесі в нашій країні було вибрано тестування.

Із аналізу літератури [1, 2, 3] видно, що тестування було обрано з кількох причин. Перш за все, вказано на відсутність чітко сформульованих стандартів знань і конкретно окреслених обсягів умінь, достатніх для кожної позитивної оцінки при традиційній формі перевірки знань. Також відсутність об'єктивних критеріїв оцінки й ефективних механізмів порівняння

результатів навчання з конкретної дисципліни в різних ВНЗ. Із чого випливає необхідність вироблення вірної стратегії підготовки кадрів.

Багато що вказує на труднощі, пов'язані зі студентами: використання шпаргалок, списування, «взаємодопомога» на іспиті. Все це спотворює вірогідність оцінки знань студентів і заважає викладачу об'єктивно глянути на якість своєї педагогічної роботи.

Але тестування, як показав досвід останніх років, не є достатньо ефективною формою навчання. Це, перш за все, пов'язане з тим, що студенти мало спілкуються на технічній професійній мові з викладачами. Оволодіння методикою тестування та створення баз тестових завдань з навчальних дисциплін вимагає великих трудовитрат педагогів.

Але оскільки нам у даний час доводиться використовувати тестування як один з основних форм контролю, то кожному викладачеві необхідно оволодіти методикою написання тестових завдань.

Перш за все, необхідно зрозуміти, що таке тести.

У літературі зустрічається наступне визначення тестів.

Тести - це досить короткі, стандартизовані або не стандартизовані проби, випробування, що дозволяють за порівняно короткі проміжки часу оцінити викладачами результативність діяльності студентів, тобто оцінити ступінь і якість досягнення кожним студентом цілей навчання.

Виходячи з визначення видно, що тести досягнень призначені для того, щоб оцінити успішність оволодіння конкретними знаннями і навіть окремими розділами навчальних дисциплін, і є більш об'єктивним показником навченості, ніж оцінка при традиційній формі контролю.

Необхідно відзначити, що тести досягнень відрізняються від психологічних тестів здібностей та інтелекту. Перш за все їх відмінність полягає в тому, що за їх допомогою визначають успішність оволодіння конкретним, обмеженим певними рамками, навчальним матеріалом. А на формування здібностей вплив навчання є не єдиним і не домінуючим фактором. По-друге, відмінності між тестами визначаються цілями їх застосування.

Існують також тести, спрямовані на оцінку впливу навчання на формування логічного мислення, здатності міркувати, будувати висновки на основі певного кола даних і т.п. Ці тести найбільш наближені за своїм змістом до тестів інтелекту і складання їх більш трудомістке. Оскільки тести досягнень призначені для оцінки ефективності навчання по конкретних предметах, тож обов'язковим учасником формулювання завдань має стати викладач.

За формою проведення тести можуть бути індивідуальними та груповими, усними та письмовими, комп'ютерними і т.п. Кожен тип тестів має свої переваги й недоліки. Перевагою групових тестів, які ми найчастіше використовуємо у ВНЗ, є можливість охоплення великої групи випробовуваних одночасно, спрощення функцій викладача, більш однакові умови проведення випробувань, можливість обробки даних на ЕОМ. Основним недоліком групових тестів є зниження можливостей викладача

досягти взаєморозуміння з випробуваними. Іноді, у випадку низьких результатів по тесту, потрібна додаткова індивідуальна співбесіда.

Необхідно відзначити, що не менший інтерес представляє вивчення результатів тестування для визначення якості лекцій. Наприклад, якщо в потоці у лектора кілька груп, і у всіх проведено тестування по заданому розділу курсу. В тесті є певна кількість теоретичних питань і практичних завдань. Кожне питання відповідає якій-небудь темі. Із цієї ж теми в тесті додається практична задача. Якщо студенти у всіх групах погано справилися з яким-небудь теоретичним завданням і практичною задачею до цього питання, отже, на лекції і на практичних заняттях не приділено достатньої уваги цій темі.

Аналізуючи вже свій досвід складання тестів хочеться відзначити деякі вимоги. Перш за все, необхідно проаналізувати зміст завдань з позиції рівної представленості в тесті різних навчальних тем, понять, дій. Тест не повинен бути навантажений другорядними термінами, несуттєвими деталями з акцентом на механічну пам'ять, на яку може бути зроблений акцент, якщо в тест включати точні формулювання з підручника. Завдання тесту повинні бути сформульовані чітко, коротко і недвозначно. Необхідно, щоб середній учень розумів сенс того, що у нього питається. Важливо простежити, щоб жодне завдання тесту не могло служити підказкою для відповіді на інше.

Варіанти відповідей на кожне завдання повинні підбиратися таким чином, щоб виключалися можливості простої здогадки або «відкидання» явно невідповідної відповіді.

Важливо вибирати найбільш прийнятну форму відповіді на завдання. Враховуючи, що задане питання має бути сформульоване коротко, бажано також коротко й однозначно формулювати відповідь.

Задачі для тестів повинні бути інформативними, відпрацьовувати одне або кілька понять формули, визначення і т.п. при цьому тестові задачі не можуть бути занадто громіздкими або занадто простими, тому що це не завдання для усної відповіді. Варіантів відповідей на задачу повинно бути, по можливості, від трьох до п'яти. В якості невірних відповідей краще всього використовувати найбільш типові помилки.

Важливо пам'ятати кожному викладачеві, що довести тести до повної готовності до застосування іноді необхідно збирати статистичні дані щодо їх використання кілька років і в потоці з 100-120 осіб.

При створенні тестів виникають певні труднощі у формуванні шкали оцінок правильності виконання завдань студентами. Оцінка знань – є одним із суттєвих показників, що визначають ступінь засвоєння студентами навчального матеріалу, розвитку мислення, самостійності. Оцінка повинна спонукати студента до підвищення якості навчальної діяльності. Аналізуючи літературу можна зробити висновок, що немає чітких рекомендацій щодо складання шкали оцінок, тому що навчання студентів відбувається по безлічі дисциплін і неможливо по кожному розділу навіть однієї дисципліни рекомендувати однотипну шкалу оцінок. Але одне можна сказати точно, що багатьох викладачів не влаштовує 100-бальна система оцінки. Це пов'язано з

тим, що при формуванні такої шкали велика частка суб'єктивізму, оскільки багато чого залежить від досвіду, інтуїції, компетентності та професіоналізму викладача. Це веде до зниження стимулюючого впливу екзаменаційної оцінки на пізнавальну діяльність студента. Тому багато викладачів більшу перевагу віддають 10-бальною системою. Її перевага полягає в тому, що вона є зручною за рахунок того, що є більш «детальна», ніж 5-бальна, а також легко здійснюється психологічна адаптація викладача, тому що розширює звичну 5-бальну систему до 10-бальної, використовуючи дробові оцінки (з мінусом і плюсом).

У висновку хочеться зазначити, що як би ми не опиралися впровадженню тестування у ВНЗ, цей процес вже набрав обертів, тому необхідно витягувати всі можливі вигоди з цього. А саме, результати тестування будуть використані для коригування курсу, а так само для розуміння як далі працювати з тим чи іншим студентом. Все це призведе до виконання основного завдання вищої школи - до формування висококласних фахівців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рогинский В.М. Азбука педагогического труда [Пособие для начинающего преподавателя технического вуза]) – М. : Высш.шк., 1990.
2. Смирнов С.Д. педагогика и психология высшего образования: От деятельности к личности: Уч.пособие. – М. : 1995.
3. Бершадский А.М. Актуальные проблемы компьютерного контроля знаний / Бершадский А.М., Белов А.А., Вергазов Р.И. //Университетское образование: Сборник материалов науч. методич.конференции, 2005.